Dokumentacja złożona do konkursu na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim na 56. Międzynarodowej Wystawie Sztuki w Wenecji 2015.

Artysta: Jarosław Kozłowski

Tytuł: Archiwum czasu

Kurator: Bożena Czubak

© B. Czubak

KONCEPCJA WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 56. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2015 ROKU

Archiwum czasu to projekt przekształcenia wnętrza Pawilonu Polonia w quasi-archiwum z gigantycznym zbiorem czasów odmierzanych tysiącami budzików. Pojęcie archiwum jest tu przywołane w podwójnym sensie, z jednej strony jako metafora miejsca i sposobu generowania znaczeń, z drugiej jako model miejsca do gromadzenia i przechowywania. Proponowany projekt byłby wielką instalacją typu *site-specific* wpisującą się w zastaną architekturę pawilonu. Wnętrze otoczone rzędami półek wypełnionych budzikami należącymi wcześniej do konkretnych osób i wskazującymi rozmaite czasy byłoby archiwum pozbawionym hierarchii, podziałów i dominujących narracji. Logika archiwum z jego dialektyką pamięci i zapominania traciłaby oparcie w archiwalnych procederach selekcji, ponieważ zasoby tego archiwum stanowiłyby budziki przekazane przez ich użytkowników.

Budziki chodzące według własnych czasów, z referencjami do ich właścicieli/użytkowników reprezentowałyby czas personalny, inaczej mówiąc historię w wymiarze indywidualnym. Tysiące osobistych budzików, indywidualnych mierników czasu zagłuszałyby w tym archiwum autorytet "czasu monumentalnego" kojarzonego z symbolami władzy i porównywanego do "historii monumentalnej" Nietzschego. Jako miejsce pisania historii byłoby to archiwum dotyczące czasów indywidualnych, pamięci nie monopolizowanych, historii alternatywnych. Budziki wskazujące różne godziny, minuty, sekundy relatywizowałyby oficjalne miary czasu i podziały na strefy geograficzne. Pawilon Polonia mieściłby w sobie tysiące budzików pochodzących z różnych miejsc świata, zbiór czasów różnych lokalności ale postrzeganych w globalnej perspektywie. Byłoby to archiwum odnoszące się tyleż do przeszłości, co do teraźniejszości wybrzmiewającej dźwiękami tykających budzików; przestrzenią pamięci i trwania czasów. Jako przestrzeń doświadczania czasu, archiwum stawałoby się miejscem doświadczeń kulturowych, w którym proste pytanie o czas (która godzina?) odsyłałoby do pytań o filozoficzne i polityczne podstawy tego miejsca - archiwum, Pawilonu czy samego Biennale.

W *Archiwum czasu* rozwijane są wątki podejmowane we wcześniejszych realizacjach Jarosława Kozłowskiego, m.in. spektakularnych instalacjach, jak *Personal Files* (1993) w przestrzeniach dawnego archiwum w Hadze, *Akta osobowe II* (1997) w Muzeum Narodowym w Poznaniu, *Time Vacuum* (1999) w Arbaer Museum w Reykjaviku, *Cysterna czasu* (2006) w CSW w Warszawie czy *Biblioteka czasu* (2007) w muzeum w Kaliszu. We wszystkich tych realizacjach czas rozpatrywany był w jego różnych kategoriach (czasu biologicznego, egzystencjalnego, metafizycznego, astronomicznego, instytucjonalnego) i w relacji do miejsca, jego historii, filozofii i polityki.

© B. Czubak

SCENARIUSZ WYSTAWY W PAWILONIE POLSKIM

NA 56. MIĘDZYNARODOWEJ WYSTAWIE SZTUKI W WENECJI W 2015 ROKU

Scenariusz wystawy polega na stworzeniu we wnętrzu pawilonu instalacji nawiązującej do idei i architektury archiwum. Tytułowe *Archiwum czasu* ma być wielką instalacją przestrzenno-dźwiękową składającą się z kilku tysięcy budzików rozstawionych na rzędach metalowych półek ciągnących się wzdłuż ścian pawilonu i na półkach przestrzennej konstrukcji ustawionej na planie ośmiokąta w centrum pawilonu. Instalacja będzie obejmować ok. 3000 budzików wskazujących różne czasy. Wszystkie będą budzikami wcześniej używanymi przez konkretne osoby.

W zaprezentowanym zbiorze znajdzie się kilkaset (ok. 600) budzików zgromadzonych przez artystę w związku z jego wcześniejszymi realizacjami. Ale większość tej archiwalnej kolekcji zostanie zebrana specjalnie na rzecz weneckiej realizacji. Budziki będą pochodziły z różnych krajów, przesyłane i przekazywane w odpowiedzi na ogłoszenia, które zostaną opublikowane w prasie polskiej i zagranicznej. W akcję zbierania budzików do *Archiwum czasu* będą zaangażowane zaprzyjaźnione instytucje artystyczne, m.in. w Berlinie, Kolonii, Moskwie, Paryżu, Wiedniu, Londynie, Zurychu, Brukseli, Rzymie, Mediolanie, Kopenhadze, Nowym Jorku, Tokio.

Budziki będą w arbitralny sposób (bez żadnych preferencji co do kolejności) ustawiane na pólkach metalowych regałów obiegających wnętrze pawilonu. Powtarzający się rytm modułów regałów z sześcioma rzędami półek nawiązujący do monotonii wnętrz archiwalnych będzie tłem dla wizualnej różnorodności budzików. W centralnym punkcie wnętrza pawilonu będzie się wznosiła ośmiokątna konstrukcja zbudowana z tych samych regałów, ale dwukrotnie wyższa, sięgająca blisko 5 metrów wysokości.

Dla wieży budzików chodzących według różnych czasów symbolicznym odniesieniem może być *Biblioteka Babel* Borgesa, w której nie było dwóch identycznych książek. Bardziej bezpośrednim odniesieniem będą słowa artysty z jego tekstu na temat czasu w sztuce napisanego i opublikowanego 36 lat temu: *Nie ma takich dwóch punktów na Ziemi, które w tej samej chwili czasu astronomicznego pozostawałyby w identycznej relacji do Słońca.*

Integralnym elementem projektu będzie unoszący się w przestrzeni dźwięk tykających budzików, włączający w obszar instalacji przestrzeń całego wnętrza. Estetyka akumulacji gigantycznego zbioru różnorodnie wyglądających budzików i ich rozmaitych czasów będzie miała przedłużenie w nakładających się i zlewających w szumiący dźwięk odgłosach tykania. Wbrew przysłowiowej ciszy archiwów, przestrzeń w pawilonie będzie aktywizowana dźwiękami czasu.

Istotnym elementem aranżacji wnętrza będzie oświetlenie rozproszonym światłem wzmagające odczucie czasoprzestrzennego continuum.

Aranżacja przestrzenna wystawy

We wnętrzu pawilonu wzdłuż ścian będą zamontowane metalowe regały o wymiarach: 240 cm wysokości, 120 cm szerokości, 40 cm głębokości. W centrum pawilonu zostanie usytuowana konstrukcja z metalowych regałów o podwójnej wysokości ok. 480 cm. Struktura na planie ośmiokąta o średnicy ok. 200 cm będzie miała ażurową, przestrzenną konstrukcję, dominującą we wnętrzu, ale nie przesłaniającą widoku ciągnących się wzdłuż ścian regałów z budzikami. W sumie we wnętrzu

© B. Czubak

zostanie zainstalowanych ok 70 regałów. W dwóch miejscach (zaznaczonych na planie) moduły regałów będą zainstalowane na kółkach, umożliwiając dostęp do drzwi znajdujących się po prawej stronie w ścianie na wprost głównego wejścia oraz do zaplecza technicznego usytuowanego po lewej stronie u zbiegu ściany bocznej ze ścianą z głównym wejściem.

Wszystkie ściany i sufit wnętrza będą pomalowane na biały kolor.

Istotnym elementem aranżacji wnętrza będzie zaprojektowanie i montaż oświetlenia dającego równomierne, rozproszone światło wyrównujące stopień nasycenia światła w całym wnętrzu pawilonu.

Kwestia funkcjonowania dźwięku i jego równomiernego natężenia w całej przestrzeni będzie opracowana przez inżyniera dźwięku i zostanie ewentualnie zainstalowany sprzęt pozwalający osiągnąć pożądany efekt.

Katalog

Katalog towarzyszący wystawie będzie obejmował przedstawienie idei i koncepcji prezentowanego projektu oraz w skrótowy sposób charakteryzował praktykę artystyczną Jarosława Kozłowskiego. Publikacja będzie przede wszystkim dotyczyła problematyki prezentowanego *Archiwum czasu*. Obok dokumentacji i omówień projektu zostaną przedstawione wcześniejsze realizacje artysty dotyczące tematyki czasu i będące odniesieniem dla projektu weneckiego. Obok dokumentacji dotyczącej prac w katalogu znajdą się dwa teksty dwóch autorów pisane z różnych perspektyw badawczych oraz rozmowa z artystą.

W ramach promocji wystawy zostanie opracowany folder z dokumentacją wizualną i opisem projektu.

© B. Czubak

STRESZCZENIE SCENARIUSZA WYSTAWY

Scenariusz wystawy polega na stworzeniu we wnętrzu pawilonu instalacji nawiązującej do idei i architektury archiwum. Tytułowe *Archiwum czasu* ma być wielką instalacją przestrzenno-dźwiękową składającą się z kilku tysięcy budzików rozstawionych na rzędach metalowych półek ciągnących się wzdłuż ścian pawilonu i na półkach przestrzennej konstrukcji ustawionej na planie ośmiokąta w centrum pawilonu. Instalacja będzie obejmować ok. 3000 budzików wskazujących różne czasy. Wszystkie będą budzikami wcześniej używanymi przez konkretne osoby.

W zaprezentowanym zbiorze znajdzie się kilkaset (ok. 600) budzików zgromadzonych przez artystę w związku z jego wcześniejszymi realizacjami. Ale większość tej archiwalnej kolekcji zostanie zebrana specjalnie na rzecz weneckiej realizacji. Budziki będą pochodziły z różnych krajów, przesyłane i przekazywane w odpowiedzi na ogłoszenia, które zostaną opublikowane w prasie polskiej i zagranicznej. W akcję zbierania budzików do *Archiwum czasu* będą zaangażowane zaprzyjaźnione instytucje artystyczne, m.in. w Berlinie, Kolonii, Moskwie, Paryżu, Wiedniu, Londynie, Zurychu, Brukseli, Rzymie, Mediolanie, Kopenhadze, Nowym Jorku, Tokio.

Budziki będą w arbitralny sposób (bez żadnych preferencji co do kolejności) ustawiane na pólkach metalowych regałów obiegających wnętrze pawilonu. Powtarzający się rytm modułów regałów z sześcioma rzędami półek nawiązujący do monotonii wnętrz archiwalnych będzie tłem dla wizualnej różnorodności budzików. W centralnym punkcie wnętrza pawilonu będzie się wznosiła ośmiokątna konstrukcja zbudowana z tych samych regałów, ale dwukrotnie wyższa, sięgająca blisko 5 metrów wysokości.

Dla wieży budzików chodzących według różnych czasów symbolicznym odniesieniem może być *Biblioteka Babel* Borgesa, w której nie było dwóch identycznych książek. Bardziej bezpośrednim odniesieniem będą słowa artysty z jego tekstu na temat czasu w sztuce napisanego i opublikowanego 36 lat temu: *Nie ma takich dwóch punktów na Ziemi, które w tej samej chwili czasu astronomicznego pozostawałyby w identycznej relacji do Słońca.*

Integralnym elementem projektu będzie unoszący się w przestrzeni dźwięk tykających budzików, włączający w obszar instalacji przestrzeń całego wnętrza. Estetyka akumulacji gigantycznego zbioru różnorodnie wyglądających budzików i ich rozmaitych czasów będzie miała przedłużenie w nakładających się i zlewających w szumiący dźwięk odgłosach tykania. Wbrew przysłowiowej ciszy archiwów, przestrzeń w pawilonie będzie aktywizowana dźwiękami czasu.

© B. Czubak

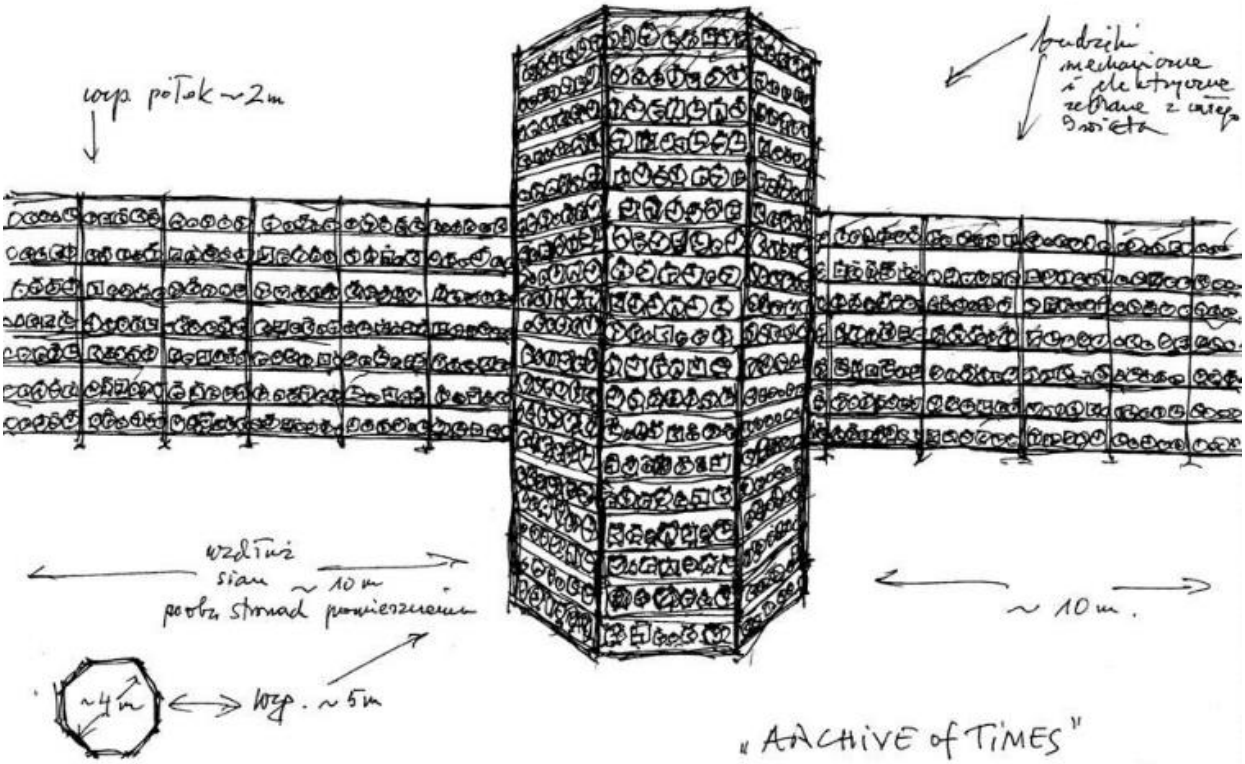
korp. półek ~2m
ludzie mechanicznie i elektrycznie zebrane z całego świata
wzdłuż ściany ~10m
patrz strona poprzednia
~10m.
~4m
korp. ~5m
„ARCHIVE of TIMES"
2014

© B. Czubak

© B. Czubak

Plan usytuowania metalowych regałów
linie metalowych regałów
zaplecze techniczne
regały na kółkach

© B. Czubak

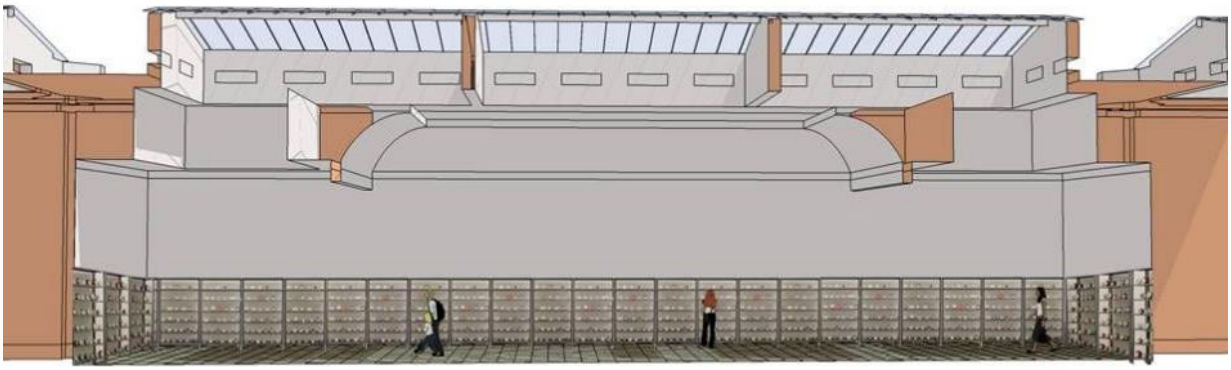

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak

© B. Czubak